

Сдружение „Клуб Фортуна“

на посещение в Република

Черна гора

Изглед на
Которския
залив

По поканата на Н.Пр. д-р Меглена Плулчиева – посланик на Република България в Република Черна гора, членовете на Сдружение „Клуб Фортуна“ – неправителствена организация, обединяваща жените с лесовъдска професия у нас, посетиха на 7 – 10 октомври красивата балканска страна. Отбелязвайки 20-годишнината от създаването на Клуба, 16 негови представителки се запознаха с горите и националните паркове на страната и по чудесно съставената от д-р Плулчиева програма и при повечето посещения придружавани от нея лично, успяхме да видим едни от най-значимите кътчета на китната страна. Д-р Плулчиева – от години успешен дипломат, никога не забравя лесовъдската си професия и ни предостави информацията за природата на Черна гора.

ГОРИТЕ

През 1991 г. Република Черна гора приема декларация за обявяването ѝ за екологична държава. Тази декларация представлява рамката за действията ѝ като държава с устойчиво развитие и приоритетно опазване на околната среда. Горите са една от най-важните природни екосистеми, които осигуряват основата за устойчивото развитие на Черна гора.

Колко са важни горите за страната показва фактът, че те заемат повече от 60 % от нейната територия, което я прави една от най-зелените държави в Европа след Финландия, Швеция и Словения. Горските екосистеми се характеризират с висока степен на биоразнообразие и много от тях заслужават да бъдат категоризирани като девствени гори, защото в тях никога не е водена сеч поради тяхната недостъпност. Това е и основание да се твърди, че в Черна гора има горски формации на над 300 години.

Интересно е да се отбележи, че в страната се наблюдава процесът на

увеличаване на горските площи, което е резултат не само от изкуствено залесяване, но и на самонастаняването на горската растителност на земеделски земи.

ДЪРВООБРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ

Тя е със сериозен дял в националната икономика и подпомага развитието на много планински общини. Интегрирани горски и дървообработващи компании са създадени чрез вертикална интеграция на горски стопанства и бивши държавни предприятия за дърводобив. Дървообработващите предприятия са приватизирани и в момента някои от компаниите имат договори за концесия за по-дълъг период.

Търговията с дървесина и недървесни горски продукти (билки, горски плодове и гъби) също допринася за подобряване на икономиката на много селски общини.

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ И ПЛАНИРАНЕ

В края на 90-те години на миналия век „Горският институт“ АД – организация, подобна на „Агролеспроект“ ЕООД у нас, се преобразува от държавно в акционерно дружество. То се занимава с инвентаризация и планиране в горското стопанство.

ОБРАЗОВАНИЕ

Гимназията в Беране е единственото училище в страната с програма за обучение по горско стопанство и дървообработване. В Университета на Черна гора няма специалност „Горско

стопанство“. Обучението на лесовъдски кадри с висше образование се осигурява главно в сръбската столица Белград. През 2019 г. по инициатива и със съдействието на българското посолство в Черна гора бе организирана размяна на посещения на делегации от министерствата на земеделието и горите на двете страни и беше подписано Споразумение за партньорство и обучение на студенти от Черна гора в Лесотехническият университет у нас.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ

Те са 5 и образувайки екологично и географско цяло, което е обособено и защитено със специален закон, са зони с особена красота и значими и редки природни феномени. Всеки парк се характеризира със специфично природно и културно наследство, а ръководствата им отговарят за управлението, подготовката и прилагането на програми за защитата и контрола върху използването на природните ресурси.

Парковете имат не само национално, но и международно значение. Например НП „Дурмитор“ с каньона на р. Тара от 1980 г. е в Списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО. От 1977 г. река Тара има статут на биосферен резерват (MAB). НП „Скадарско езеро“ е със статут на важна орнитологична зона (IBA), а през 1995 г. е добавен към Световния списък на влажните зони (RAMSAR). Те са членове на международната организация на националните паркове – Europark Federation, базирана

на в Графен, Германия, с над 400 членове от 40 европейски страни. От 2013 г. Черна гора е член на най-голямата световна мрежа от организации и експерти за опазване на природата – IUSN.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ДУРМИТОР“

Получава статут на национален парк през 1952 година. Включва масива на планина Дурмитор, каньоните на реките Тара, Драга, Сушице и най-високата част от долината на каньона Комарница, от който се издигат множество планински върхове, 48 от които са над две хилядници. Най-високият връх е Боботов хип (2525 м н.в.). Площта на парка е 34 500 хектара.

Символът на НП „Дурмитор“ е дивата коза. В парка има 18 ледникови езера, като най-голямото е Черното езеро, състоящо се от Велико и Мало езеро, свързани с тесен провлак. Черното езеро има своя феномен – водите му се вливат в реките Тара и Пива, изключителна рядкост в природата, наричана „раздвоение“. И по същество едно водно тяло дава притоци на две реки.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „БИОГРАДСКА ГОРА“

Разположен е в централната част на планинския масив Беласица, между реките Тара и Лим. Освен Биоградското езеро на територията му има още няколко ледникови езера. По-голямата част от парка съставлява резерват от девствени гори в басейна на реките Биоградска и Йезерщица и е една от най-старите защитени територии в света, известна като „Княжев Забран“ или „Браник“. Възрастта на отделните дървета в резервата надхвърля 400 г., някои екземпляри са с височина 40 метра. В парка има 26 отделни растителни съобщества с близо 2000 растителни вида, 20 % от които са балкански ендемити. 90 са само дървесните видове. Разнообразен е и животинският свят на защитената територия.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „СКАДАРСКО ЕЗЕРО“

Обявен е за национален през 1983 година. Намира се на границата между Черна гора и Албания, като две трети от езерото са на територията на Черна гора, заемащи площ 40 000 хектара. Скадарското езеро е най-голямото на Балканите и е единственият

национален парк, доминиран от водни и влажни екосистеми. То се обитава от 281 вида птици, които гнездят, зимуват или мигрират тук, така че има статут на зона с международно значение за местообитанията на птиците и е Рамсарско място.

Дом е на 48 вида риби, 50 вида бозайници, земноводни, влечуги, насекоми. Впечатлява разнообразната растителност, като през лятото площите с водни лилии и водни кестени се простират на километри по огледалото на езерото. Скадарското езеро има богата история и култура и бреговете му са осеяни с много археологически обекти.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ЛОВЧЕН“

Площта на парка, обявен за национален през 1952 г., е 6220 ха, разположен

е на територията на общините Цетине и Будва. Ловчен е крайбрежната планина, отстояща на не повече от 5 км от морето. Скалният орел символизира парка и заради златния цвят на перата около шията е наричан „златен орел“.

Паркът е култово място за посещение, защото на един от върховете му има гробница-мавзолей на черногорския държавник, епископ и поет Петър II Петрович Негош. За да се стигне до мавзолея, където в параклиса е поставена статуята на държавника, тежаща 28 тона, трябва да се изкачат 461 стъпала.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ПРОКЛЕТЯ“

Най-младият парк в Черна гора, основан през 2009 г. с площ 1660 хектара. За пейзажа на парка са характерни множество високи, остри и назъбени върхове. Тук се намират най-високият връх – Зла Колата с 2534 м н.в., и много ледникови езера, сред които за най-красиво се счита Хридското. То е смятано за „езерото на щастието“, защото има поверие, че плуването в него носи щастие, здраве, красота и вътрешен мир. Хвърлянето на монета в езерото, за да се изпълни желание, е задължително. Легендата разказва, че Бог е създал Хридското езеро много високо, за да могат планинските феи да се къпят в него, а той да се наслаждава на красотата им.

(Продължава на III корица).

Клуб „Фортуна“ в Българското
посолство в Подгорица с посланика
Н.Пр. д-р Меглена Плугчиева

ФОРТУНКИТЕ И ЧЕРНОГОРСКОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Разбира се, след като научихме толкова много факти от д-р Плугчиева, любознателните членове на „Клуб „Фортуна““ нямаха търпение да се докоснат до красотите на Черна гора.

Скадарското езеро, наричано у нас и в Албания Шкодренско, ни поразява не само с огромната си територия, която се низехе с километри зад прозорците на буса ни, но и стъпвайки на брега му, усетихме мощта на водата да бъде дом и хранителна база на впечатляващия животински свят, в който множество птици, особено патиците, сякаш бяха превзели водното огледало.

За отмора се разходихме до курортния град Петровац, разположен на Адриатическото крайбрежие, яхтеното пристанище Порто Негро и известния о-в Св. Стефан, запазил средновековната история на страната, която бе допълнена в ярки краски с разходката ни из старинните градове Будва и Котор – градът, който е побратимен с Несебър благодарение на посланик Плугчиева. Предоставена от кмета на Котор в знак на уважение към посланика и нейните гости туристическа лодка откри пред нас възможността да се разходим из Которския залив и да видим града и околностите му в цялата им красота.

Особено преживяване бе посещението ни в старата столица (до 1946 г.) на Черна гора – град Цетине, в който са запазени сградите на посолствата на всички страни, включително и българското, и Цетинския манастир – люлката на православната религия на Балканите.

Най-интересното ни посещение, на което посветихме цял ден, бе пътуването из Националния парк „Дурмитор“,

който се намира в северната част на страната. Започнахме запознанството със защитената територия, издигайки се по серпантините над Которския залив все по-високо в планината, със спирки в поклонническото средище както за православни, така и за католици и мюсюлмани – Острожки скален манастир, и планинския курорт Жабляк. Пред погледа ни се низеха скалните върхове от различен калибър, съвсем малко населени места върху огромната му площ от близо 35 000 ха, удивителната река Тара и нейния, обагрен в шарките на есента, каньон. Красивата и опазената природа на Черна гора, която заслужава да бъде видяна!

На срещата в посолството на България в столицата на Черна гора Подгорица посланик Плугчиева като колега лесовъд, съчредител и член на Сдружение „Клуб Фортуна“ пожела на нас и всички лесовъди в България да работим със съзнанието горите на страната ни да имат бъдеще. Н.Пр. д-р Меглена Плугчиева бе наградена с почетния знак на Сдружението – „Златна Фортуна“, с който тя се удостоява за заслугите ѝ в създаването и подкрепата на Сдружението. Отличието и албумът, отразяващ 20-годишната история на Клуба, ѝ бяха връчени от председателя на Сдружение „Клуб Фортуна“ инж. Ваня Каменова.

Светлана БЪНЗАРОВА

Снимки: автора и Посолство на България в Черна гора

